

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.II.398/2016/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr.
Feleky István előadó bíró, Dr. Horváth Mária bíró

Az eljárás helye: város 1
Az eljárás formája: nyilvános ülés
Az ülés napja: 2016. május 26.
Az ügy tárgya: rongálás vétsége
Terhelt(ek): vádlott neve
Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.B.V.11427/2015/3.
számú végzés, tárgyaláson kívül, 2015. június 9.
Másodfok: Óvárosi Törvényszék 32.Beüf.9915/2015/2. számú végzés,
tanácsülés, 2015. augusztus 13.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Fővárosi Főügyészség
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a rongálás vétsége miatt vádlott neveellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.B.V.11427/2015/3. számú végzését és a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 32.Beüf.9915/2015/2. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] 1. A város 1i V. és XIII. Kerületi Ügyészség a B.V.4917/2014/9-I. számú vádiratában vádlott neveterhelt ellen falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétsége [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) pont] miatt emelt vádat.
- [2] A vádiratban körülírt cselekmény a következő: A terhelt 2014. április 11-én részt vett cím 1 tartott ... elnevezésű demonstráción. Ennek során festékszóróval a cég 1 tulajdonát

képező, 17.500 forint értékű védőponyvára „ITT ÉS SEHOL MÁSUTT NÁCI SZOBOR NEM ÉPÜL” feliratot fűjt, s ezáltal a sértettnek a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó „nagyágú” kárt okozott.

- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2015. február 2. napján tartott „nyilvános” előkészítő ülésen meghozott és kihirdetett 12.B.V.13211/2014/5. számú végzésével megszüntette a terhelt ellen rongálás vétsége [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt indított büntetőeljárást.
- [4] A terhelt terhére irányuló ügyészi fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2015. április 30. napján tartott tanácsülésen meghozott 20.Beüf.7672/2015/2. számú végzésével az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [5] 2. A Pesti Központi Kerületi Bíróság - megismételt eljárásban - a tárgyalás előkészítése során 2015. június 9. napján meghozott 12.B.V.11427/2015/3. számú végzésével ismételten megszüntette a terhelt ellen rongálás vétsége [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt indított büntetőeljárást [Be. 6. § (3) bekezdés a) pont, 267. § (1) bekezdés a) pont], és egyúttal az iratokat megküldte a Pesti Központi Kerületi Bíróság Szabálysértési Csoportjának, mint elsőfokú „hatóságnak”.
- [6] Az elsőfokú bíróság idézte a falfirka fogalmát [Btk. 371. § (7) bekezdés], amit a fal fogalmának törvényi meghatározása nélkül ténylegesen firka-fogalomnak tekintett. A fal pedig értelmezése alapján „csak valamely elmozdíthatatlan, végleges építményt foglalhat magában, ami állagsérelem nélkül már nem távolítható el”. A „takarófólia” (helyesen: ponyva), illetőleg az azzal borított kordon viszont nem ilyen jellegű, az lemosható vagy ki is cserélhető. Az elsőfokú bíróság utalt a véleménynyilvánítás szabadságára is, amit szerinte a terhelt nem lépett át. Következtetése szerint a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény, hanem tulajdon elleni szabálysértés [„Sztv.” 177. § (1) bekezdés b) pont].
- [7] A terhelt terhére irányuló ügyészi fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2015. augusztus 13. napján tartott tanácsülésen meghozott 32.Beüf.9915/2015/2. számú végzésével az elsőfokú végzést annyiban változtatta meg, hogy az iratok megküldésére vonatkozó rendelkezést mellőzte. (A másodfokú bíróság ezzel a megfogalmazással - értelemszerűen - helybenhagyta az elsőfokú végzést, bár ezt csak végzésének indokolása tartalmazta.)
- [8] A másodfokú bíróság azzal érvelt, hogy az építési területen ideiglenesen alkalmazott védőponyvára fűjt felirat nem gátolta a védőponyva rendeltetésszerű használatát, tisztítási költsége nem tekinthető értékcsökkenésnek, továbbá károkozási szándék sem látszott felismerhetőnek. Ezen értelmezés alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rongálás nem valósult meg. Ezt meghaladóan úgy látta, hogy - figyelemmel a véleménynyilvánítás szabadságára - a cselekmény társadalomra veszélyességének, mint a bűncselekmény egyik fogalmi elemének hiányában sem valósult meg

bűncselekmény [Btk. 4. § (1)-(2) bekezdés]. Ugyancsak a társadalomra veszélyesség hiányában, ami a szabálysértésnek is fogalmi eleme, szabálysértés sem valósult meg [Szabs. tv. 1. § (1) és (2) bekezdés]. Ezért mellőzte az iratok - szabálysértési eljárást szolgáló - megküldésére vonatkozó rendelkezést.

II.

- [9] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Főügyészség nyújtott be Bf.583/2016/2-I. szám alatt felülvizsgálati indítványt - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján - a terhelt terhére, a büntetőeljárás törvénysértő megszüntetése miatt, a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezése és új elsőfokú eljárás elrendelése érdekében.
- [10] A főügyészség szerint törvénysértő az a bírói érvelés, hogy egy köztéri szobrot körülvevő ponyván festékszóróval történt felirat nem valósítja meg a falfirka elhelyezésével elkövetett rongálást és tévesen állapították meg a bíróságok, hogy ez az elkövetési mód csak akkor valósul meg, ha az elhelyezés valamely elmozdíthatatlan, végleges, állagsérelem nélkül el nem távolítható építményre történik.
- [11] Érvelésének lényege szerint falfirka elhelyezésével valósul meg a rongálás akkor is, ha a falfirkát nem falon (épületen), hanem bármely köz- vagy magántulajdonban lévő vagyontárgy felületén helyezik el. Ennek jellemző példájaként említi a vonat külső felületét, ami nem a hétköznapi értelemben vett falfelület.
- [12] Ebből a szempontból nincs jelentősége annak sem, hogy az adott vagyontárgy ideiglenesen, tartósan vagy véglegesen van azon a helyen, ahol arra nézve megvalósítják a firkálást. Így „nyilvánvalóan” megvalósulhat valamely közterületen ideiglenesen elhelyezett kiállítási tárgyra nézve is (pl. plakátkiállítás, festmény reprodukció, fényképkiállítás, ideiglenesen közszemlére tett tárgy stb.). A rongálás megvalósításának nem feltétele, hogy az elkövetés tárgya alkalmatlanná váljon funkciója ellátására, még az sem feltétele, hogy rendeltetésszerű használhatósága sérelmet szenvedjen (pl. az oldószerrel leöntött gépjármű lakozása ugyan tönkremegy, de működőképes marad), továbbá megvalósulhat a dolog állagának csorbulása nélkül is (pl. az elkövető a dolgot szakszerűen szétszereli, de az eredeti állapot helyreállítása jelentős mérvű és jellegű ráfordítást igényel). A példák közé emelte azt is, hogy a gépkocsit védő, ugyancsak értékkel bíró vagyontárgyat képező ponyva festékszóróval lefújva szennyeződik és használódik, külső megjelenésének állagsérelemével kár keletkezik. A kár akkor is bekövetkezik, ha a tulajdonosa nem kívánja az állagsérelem helyreállítani.
- [13] A főügyészség kitért rá, hogy a rongálás a jelen ügyben is megvalósult, függetlenül attól, hogy a terhelt alapvető szándéka egy politikai demonstráción véleményének a kifejezése volt, melynek gyakorlása azonban bűncselekményt nem valósíthat meg, mivel

gyakorolhatóságához nem feltétlenül szükséges mást tulajdonjogában korlátozni. A terhelt tehát túllépte a véleménynyilvánítás törvényi korlátait. A falfirka megítéléséhez nem kapcsolódik a véleménynyilvánítás szabadsága.

- [14] A főügyészség jelezte, hogy a rongálás szándékos, de nem célzatos bűncselekmény. Megvalósításához elegendő a kár bekövetkezésének felismerhetősége, és a felismert következménybe való belenyugvás, az iránti közömbösség, azaz az eshetőleges szándék is.
- [15] Mindezek alapján a bíróságok tévesen vontak következtetést a rongálási szándék hiányára éppúgy, mint a cselekmény társadalomra veszélyességének a hiányára is. A jelen ügyben legfeljebb a társadalomra veszélyesség csekélyebb foka juthat szerephez, de csak a joghátrány meghatározásánál.
- [16] A Legfőbb Ügyészség a BF.256/2016/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt - annak indokaival egyetértve - fenntartotta. Azzal egyezően indítványozta, hogy a Kúria nyilvános ülésen helyezze hatályon kívül a támadott határozatot, és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.
- [17] A védő az észrevételében jelen ügyet elsődlegesen alapjogi szempontok alapján vizsgálta. Kifejtette, hogy a terhelt egy politikai demonstráción a szabad véleménynyilvánítás jogával élt, ami konkurálhat szinte minden más alapjoggal, így például a - nem korlátozható - tulajdonhoz fűződő joggal is. Indokolatlan mértékben nem sértette a **cég 2** (a vádiratban tévesen szerepel sértettként a **cég1**) tulajdonhoz fűződő jogát. Ebből következően a szabad véleménynyilvánítás tárgybeli módon való gyakorlása - amint az alapügyben eljáró bíróságok megállapították - nem veszélyes a társadalomra. Ellenkezőleg. Védelemben kell részesülnie, mert a véleménynyilvánítás szabadsága általában magában foglalja mindenféle közlés szabadságát, függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is [36/1994. (VI. 24.) AB határozat].
- [18] A védő szerint a rongálás törvényi tényállásának több eleme is hiányzik, így nem történt falfirka, nem következett be kár és nem valósult meg szándékos rongálás.

Az építési ponyva nem az épített környezet része. Funkciója az építési terület és a közterület elhatárolása. Ebből a szempontból nem kell esztétikusnak (szépnek) lennie: használat közben koszolódik vagy sérül, de tisztítható vagy kifordítva is betölti a funkcióját. A jelen ügyben a felirat nem csökkentette a ponyva használhatóságát és esztétikai megjelenését. A vádhatóság nem is bizonyította, hogy a ponyvában értékcsökkenés következett be. A vád alapján nem állapítható meg, hogy tisztításra szorult-e, s ha igen, az mennyibe került, bár az esetleges tisztítási költség büntetőjogilag kárként nem értelmezhető.

A terhelt nem akart kárt okozni. Tudata nem fogta át, hogy kárt okozhat, a következményeket nem ismerte fel, illetőleg magatartásának szándékossága nem bizonyított. Erre figyelemmel a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

- [19] A terhelt nem tett észrevételt az ügyészi indítványra.
- [20] A Kúria az ügyben nyilvános ülést tűzött ki, mert a felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére nyújtották be [Be. 424. § (1) bekezdés 2. fordulat].
- [21] A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen a felülvizsgálati indítványt változatlanul fenntartotta. Kifejtette, hogy a Btk. 371. § (7) bekezdése értelmében a falfirka fogalma körében közömbös az a felület, amire a graffiti kerül, hiszen erre nézve nincs törvényi meghatározottság. Ezért az EBD 2016.B.5. számú elvi döntés törvényrontó értelmezésre jutott.
- [22] Ugyanakkor nem kétséges, hogy a ráfűjt felirat következtében a védőponyvra állagsérelmet szenvedett, értékcsökkenés állt be, sőt a ponyvra felhasználásra alkalmatlanná, használhatatlanná vált.
- [23] A Legfőbb Ügyészség képviselője azt indítványozta, hogy a Kúria térjen el az elvi döntésben adott falfirka-fogalomtól, a támadott határozatot helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.
- [24] A védő a felszólalásában ugyancsak fenntartotta az észrevételében foglaltakat. Kiemelte, hogy a felülvizsgálati indítvány még a támadott jogerős határozat közlésétől számított hat hónapon belül került előterjesztésre, de a másodfokú végzés téves ügyszámának megjelölésével az másik határozat ellen benyújtottnak veendő, aminek a következményét a Kúriának kell levonnia. Álláspontja szerint - figyelemmel az elvi döntésben foglaltakra - az ügyészség kiterjesztő módon értelmezte a falfirka fogalmát, aminek a büntetőjogban nincs helye.
- [25] A védő a támadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.
- [26] A terhelt közölte, hogy a védői észrevétel az egyetértésével született, ezért ahhoz csatlakozott. A falfirka-fogalom értelmezését zsákutcának tartotta és hangsúlyozta, hogy magasabb rendű dologról, éspedig a véleménynyilvánítás szabadságáról van szó a jelen ügyben. A többekkel együtt száztizennégy napig tartó demonstráción egy hazug, történelemhamisító, a zsidóságot sértő emlékmű ellen tiltakozott. Ezért cselekménye nem csak nem veszélyes a társadalomra, hanem kifejezetten pozitív, hasznos társadalmi célt, a tiltakozást szolgálta.
- [27] A terhelt a Legfőbb Ügyészség képviselőjének felszólalására reagálva kijelentette, hogy demonstrációjuk során, a saját cselekményét követően a ráfújással érintett védőponyvát továbbra is használták, volt amikor kifordítva. A terhelt maga is a támadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

III.

- [28] A Kúria azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvány - az alábbiak szerint - alaptalan.
- [29] A főügyészség a terhelt terhére - a Legfőbb Ügyészség által módosítás nélkül fenntartott - felülvizsgálati indítvány

benyújtására jogosult [Be. 417. § (1) bekezdés I. pont], és azt a jogerős ügyszám határozat közlésétől számított hat hónapon belül terjesztette elő [Be. 418. § (1) bekezdés], ekként az joghatályos.

- [30] A főügyészség indítványa - két helyen (1. és 5. oldal: 20.Bf.8188/2013/5.) - nem a másodfokú végzés valós ügyszámát tüntette fel. Miután a főügyészségi indítványban a terhelt neve, az ügy tárgya, az elsőfokú végzés ügyszáma, továbbá egy helyen (1. oldal az indokolási részben), illetőleg a Legfőbb Ügyészség átiratában a másodfokú végzés valós ügyszáma került megjelölésre, a Kúria a főügyészség indítványának tartalma alapján azonosította be a támadott határozatot és „befogadta” az indítványt. A körben, döntésének meghozatalakor figyelemmel volt arra, hogy a terhelt és a védő számára sem volt kétséges, hogy az ügyészség vádlott nevére terhelt ügyében nyújtotta be, a terhelt terhére a felülvizsgálati indítványt.
- [31] A bíróság jogerős ügyszám határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büntetőeljárás megszüntetésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [32] A felülvizsgálati indítvánnyal támadott végzést a bíróság a tárgyalás előkészítésének szakaszában hozta meg a vádirat tartalma alapján. Erre figyelemmel a Kúria is kizárólagosan a vád tárgyává tett cselekmény értékelését végezheti el. A vádiratban körülírt cselekmény önmagában értékelendő abból a szempontból, hogy az bűncselekményt képez-e, avagy sem.
- [33] A Kúria nem tévesztette szem elől ugyanakkor, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős bírósági határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 423. § (1) bekezdés 1. mondat]. A tárgyalás előkészítése során hozott határozatban a vád tényeit - bármiféle korrekció nélkül - a bírósági határozat részévé kell tenni, ennek pedig az elsőfokú bíróság végzése megfelelt.
- [34] Az ügyész a már ismertetett vádiratában azért emelt vádat, mert a terhelt festékszóróval a készülő emlékmű védőponyvájára fújt feliratot. Ezt falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétségének [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) pont] minősítette.
- [35] Az alapügyben eljáró bíróságok azt állapították meg, hogy az ügyész vádiratában részletezett cselekmény bűncselekmény megállapítására nem alkalmas.
- [36] A büntetőtörvény alapján bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli [Btk. 4. § (1) bekezdés].
- [37] A bűncselekmény fogalmának elemei tehát a következők: a tényállásszerűség (büntetendőség), a társadalomra veszélyesség és a bűnösség. A tényállásszerűség azt jelenti, hogy a vád tárgyává tett cselekményt meg kell feleltetni a Btk. Különös Részében meghatározott valamely bűncselekmény ún. törvényi tényállásának

elemeivel, és ha a vádban körülírt cselekmény illeszkedik valamely bűncselekmény törvényi tényállásába, a bűncselekmény további fogalmi elemeinek vizsgálatára csak ezt követően lehet és kell sort keríteni.

- [38] A bíróságok helyesen helyezték vizsgáldásuk középpontjába a falfirka fogalmát meghatározó törvényhelyet. A Btk. 371. § (7) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint falfirka: festékszóróval, filctollal vagy bármilyen más felületképző anyaggal létrehozott képi, grafikus vagy szöveges felületbevonat, amely nem a vagyontárgy rendeltetésszerű használatához szükséges [Btk. 371. § (7) bekezdés].
- [39] A Kúria a falfirka fogalmának meghatározása során irányadónak tekintette az EBD 2016.B.5. szám alatt közreadott elvi döntést.
- [40] Az elvi döntés valamely alsóbb bíróságnak kiemelkedő jelentőséggel bír, a Kúria elvi határozatára [Bszi. 31. § (2) bekezdés] vonatkozó szempontoknak megfelelő határozata, amelyet a Kúria elvi közzétételi tanácsa tesz közzé [Bszi. 31. § (3) bekezdés], és attól – amint a Kúria elvi határozatától – a Kúria ítélkező tanácsa nem térhet el, illetőleg amennyiben mégis el kíván térni, ahhoz jogegységi eljárást kell kezdeményeznie [Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pont].
- [41] A Legfőbb Ügyészség képviselőjének a nyilvános ülésen kifejtett álláspontja szerint a falfirka fogalmát meghatározó Btk. 371. § (7) bekezdéséhez képest az EBD 2016.B.5. számú elvi döntésnek az értelmezése törvényrontó.
- [42] A Kúria eljáró tanácsa a Legfőbb Ügyészség álláspontjával nem értett egyet. Maradéktalanul helyesnek találta az elvi döntésben foglaltakat, ezért az eljárás felfüggesztése mellett a jogegységi eljárás kezdeményezésére nem volt törvényes indok. Ebben a helyzetben a Kúria az elvi döntéstől értelemszerűen nem térhet el.
- [43] Az ítélkezési gyakorlat irányítására szolgáló elvi döntés I. pontja kimondja, hogy a falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás akkor tényállásszerű, ha az azzal érintett felület olyan végleges építmény része, amely állagsérelem nélkül nem távolítható el, ezért az emlékművön elhelyezett műanyag védőfóliára írás bűncselekményt nem valósít meg.
- [44] Az elvi döntés ezen pontjának indokolása a következő (lásd: [12]–[17]): „E fogalommeghatározás nyelvtani értelmezése eredményeképpen megállapítható, hogy a törvényhozó ezen elkövetői magatartás pőnalizálása során tőnylegesen nem a falfirka, hanem csupán a <firka> fogalmát határozta meg akkor, amikor azt bizonyos eszközökkel előállított, képi vagy szőveges megjelenítéső felületbevonatként definiálta. Emellett a hivatkozott értelmező rendelkezés a felület jellegére, annak jellemzőire semmilyen eligazítást nem ad, a <fal> fogalmát nem rögzíti.
- [45] A (...) magyar köznyelvben a graffiti szó falon elhelyezett felirat vagy ábraként használatos.
- [46] A bűncselekmény megállapíthatósága a fentiek miatt indokolja a

<fal> fogalmának meghatározását. A fal köznapi és nyelvtani értelemben egy végleges építmény része, amely állagsérelem nélkül nem távolítható el. A Btk. 371. § (2) bekezdés ba) alpontja szerinti törvényi tényállással megegyező szabályozást a 2010. évi CLXI. törvény 21. § (1) bekezdése iktatta a korábbi Btk.-ba, az 1978. évi IV. törvénybe. E törvény magyarázata szerint az olyan graffiti lehet tényállásszerű, amely a házfal állagának sérelme nélkül nem távolítható el.

- [47] Ezen értelmezés áll összhangban az Alaptörvény 28. cikkével, mely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy azok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [48] A törvényi tényállás bevezetését és a hatályos Btk.-ban való elhelyezését nem vitásan a graffitik elhelyezésével megvalósított rongálási cselekmények igen elszaporodott volta indikálta, a törvényalkotó célja azonban - feltételezve a jogszabályoknak a józan ész és közjó szolgálatára vonatkozó alkalmasságát - nem lehetett valamennyi, bármely felületen megvalósított szöveges vagy képi felfestés büntetőjogi szankcionálása, ez ugyanis sértene az Alaptörvény Alapvetések XXVIII. cikkében is deklarált jogbiztonság követelményét és a büntető jogszabályok elfogadhatatlan kiterjesztő értelmezését eredményezné.
- [49] Mindennek egybevetésével falfirkának csak valamely végleges építmény részeként, állagsérelem nélkül el nem távolítható részén elhelyezett - az értelmező rendelkezés további feltételeinek is megfelelő - felületbevonat tekinthető, így az emlékművön elhelyezett műanyag védőfóliára írás nem valósít meg bűncselekményt."
- [50] Az elvi döntésben hol műanyag védőfólia, hol védőponyva (lásd ind. [2]) gyanánt jelölt védőfelület között különbség akkor sem volna, amennyiben valóban eltérő felületről volna szó, hiszen mindkét védőfelületnek egyazon a funkciója: a védett más dolognak a megóvása. Egyébként pedig mind az elvi döntés alapjául szolgáló ügy tényállásában, mind jelen felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben azonos demonstrációról, és ugyanazon védőfelületről van szó, ami egyértelműen beazonosítható a jelen ügyben, az elvi döntésben és a Kúria számára ismeretes további határozatban (Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.B.V.32520/2014/2.; Fővárosi Törvényszék 32.Bpkf.12832/2014/2.) foglaltakból.
- [51] Ennek kapcsán utal vissza a Kúria a Legfőbb Ügyészség képviselőjének a nyilvános ülésen tett azon állásfoglalására, mely szerint a terhelt 2014. április 11-i cselekménye a védőponyva használhatatlanná válását eredményezte. Ennek az álláspontnak a figyelembe vétele esetén az elvi döntéssel elbírált 2014. április 15-i, majd a további határozattal elbírált ugyancsak 2014. április 15-i cselekményre vonatkozóan az ügyészség egy már használhatatlanná vált, s ekként tovább már nem károsítható

védőponyva megrongálását tette ismételten is vád tárgyává újabb terheltekkel szemben.

- [52] A Kúria utal arra is, hogy a rongálás elkövetési magatartása az idegen vagyontárgy megsemmisítése vagy megrongálása. A megsemmisítés az idegen vagyontárgy állagának fizikai megszüntetését jelenti, miáltal annak eredeti állapota nem állítható vissza. Ellenben a megrongálás az idegen vagyontárgy állagában beálló kár, mint a vagyonban okozott értékcsökkenés [Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pont] előidézése, hiszen állagsérelem nélkül nincs rongálás (BH 2007.114.). A beszennyezést eredményező, és a törvény alapján, a szó szoros értelmében vett *falfirka* legfeljebb az idegen vagyontárgy állagsérelemként értékelhető.
- [53] A Kúria azt állapította meg, hogy a jelen bírósági eljárás alapjául szolgáló vádirat tényállása ún. kellékhányban szenved, mert nem határozza meg legalább minimális mértékben az okozott kár összegét. A vádiratnak a Be. 217. § (3) bekezdés b) pontját sértő kellékhányosságának a pótlása megtörténhetett volna az ügyész megkeresése útján [Be. 268. § (1) bekezdés 3. mondat 1. fordulat] azzal, hogy amennyiben a megkeresésnek az ügyész nem tett volna eleget, az eljárást meg kellett volna szüntetni [Be. 267. § (1) bekezdés k) pont].
- [54] A hivatkozott elvi döntés II. pontja kimondja azt is, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság szabálysértést csak tárgyaláson (annak eredményéhez képest) bírálhat el, a tárgyalás előkészítésének szakában erre nincs törvényes lehetőség. Ilyenkor a bírósági iratok szabálysértési hatósághoz megküldésének van helye.
- [55] Az elvi döntés ezen pontja indokolásának (lásd [18]) lényege megegyezik a jelen ügybeli helyzettel. A vádirati tényállás szerint a terhelt idegen vagyontárgyban szabálysértési értékhátárt meg nem haladó kárt okozott. A felrótt cselekmény – a jogerős elbírálás idején még kifejezett rendelkezés nélkül, de szükségszerűen, majd 2016. január 1. napjától a Szabs. tv. 29. (1) bekezdés j) pontjára is figyelemmel – megfelel a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés b) pontjában írt rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértésnek.
- A büntetőügyben eljáró bíróság szabálysértést csak a Be. 337. § (1) bekezdésében írt esetben bírálhat el, nevezetesen akkor, ha a tárgyalás eredményéhez képest úgy látja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény szabálysértés, és ezért a terheltet felmenti. A tárgyalás előkészítő szakaszában a szabálysértés elbírálására nincs törvényes lehetőség. Az alapügyben eljáró bíróságok ezért nem vizsgálhatták volna a vádiratban írt cselekmény bizonyítottságát, illetve annak társadalomra veszélyességét, miután arra a szabálysértés miatt eljáró bíróság [Szabs. tv. 41. § (1) bekezdés] jogosult.
- [56] A Kúria észlelte, hogy a másodfokú bíróság a végzésében hivatkozott rá, s értékelés alá vonta az egyik tanú (2. oldal 4. bekezdés) és a terhelt (2. oldal 5. és 3. oldal 2. bekezdés) nyomozati vallomását. A tárgyalás előkészítése (Be. XII. Fejezet) során azonban

bizonyítás nem vehető fel, melynek tilalma egyúttal azt is magában foglalja, hogy a bizonyítékok értékelése is megengedhetetlen. Vonatkozik ez mind az elsőfokú bíróságra, mind az elsőfokú bíróság határozatát felülbíráló bíróságra.

A büntetőeljárás törvény - egyértelmű és parancsoló jellegű, eltérést nem engedő - rendelkezése alapján a bíróság tárgyalást tart, ha a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására bizonyítást vesznek fel [Be. 234. § (1) bekezdés].

[57] Tekintettel arra, hogy a szabálysértés elkövetésétől (2014. április 11.) számított két év elteltével - elévülés miatt - nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak [Szabs. tv. 6. § (6) bekezdés], a Kúria nincs abban a helyzetben, hogy az ügyiratokat megküldje a szabálysértés miatt eljárásra jogosult bíróságnak. Amennyiben pedig a Kúria maga szüntetné meg a szabálysértés miatti eljárást elévülésre alapozva [Szabs. tv. 83. § (1) bekezdés h) pont], megsértené a büntetőeljárás törvényt, hiszen azzal elbírálná a szabálysértést, amire a tárgyalás előkészítése keretében, felmentés hiányában nincs legális lehetősége.

[58] Az ügyészi felülvizsgálati indítvány önmagában helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy festékszóróval lefújva az idegen vagyontárgy megrongálásával kár keletkezhet, ugyanakkor szem elől tévesztette, hogy ha a firka a törvényben adott fogalomnak meg nem felelve, „fal”-nak nem veendő felületre kerül, és a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó összegű kárt okoz, akkor rongálással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés valósulhat meg.

Az indítvány elvi tartalma

[59] Az emlékmű építését eltakaró és védő kordonra felhelyezett védőponyván falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétsége valósult meg.

A döntés elvi tartalma

[60] I. A falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás akkor tényállásszerű, ha az azzal érintett felület olyan végleges építmény része, amely állagsérelem nélkül nem távolítható el, ezért a védett dolog (pl. emlékmű építését védő kordon) védőanyagára (védőfóliára, védőponyvára stb.) festékszóróval, filctollal vagy bármilyen más felületképző anyaggal létrehozott, a vagyontárgy rendeletésszerű használatához nem szükséges képi, grafikus vagy szöveges felületbevonat bűncselekményt nem valósít meg.

II. A büntetőügyben eljáró bíróság szabálysértést csak tárgyaláson, annak eredményéhez képest, felmentés esetén bírálhat el. Ellenben erre a tárgyalás előkészítésének szakaszában nincs törvényes lehetőség, ekkor az ügyiratokat meg kell küldeni a szabálysértés

miatt eljáró hatósághoz vagy bírósághoz - kivéve, ha elévülés miatt már nincs helye a szabálysértési felelősségre vonásnak.

- III. A tárgyalás előkészítése során bizonyítás nem vehető fel, melynek tilalma egyúttal azt is magában foglalja, hogy a bizonyítékok értékelése is megengedhetetlen.

Záró rész

- [61] A kifejtettek alapján a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdés 2. fordulata alapján nyilvános ülésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulata szerinti összetételben eljárva - a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.
- [62] A Kúria észlelte azt is, hogy az I.1. pontban megjelölt eljárásában a kerületi bíróság „nyilvános” előkészítő ülést tartott (12.B.V.13211/2014/5. számú jegyzőkönyv 1. oldal). Az előkészítő ülésen viszont kizárólag azok vehetnek részt, akiket a tanács elnöke értesített vagy idézett [Be. 272. § (3) bekezdés]. Ez ún. ügyfélnyilvánosságot jelent, ennél fogva azon hallgatóság nem jelenhet meg.
- [63] Ugyanezen az előkészítő ülésen a kerületi bíróság a terheltet a vádbeli cselekményre nézve - ráadásul a vallomásmegtagadási jogára és arra való figyelmeztetés nélkül, hogy amit mond, illetve rendelkezésre bocsát, bizonyítékként felhasználható, s mindez jegyzőkönyvbe foglalandó [Be. 117. § (2) bekezdés 1-3. mondat] - kihallgatta; e körben mozogva a nyomozás irataiból fényképfelvételeket tárt elé, továbbá a bíró, az ügyész és a védő kérdéseket intéztek a terhelt felé, aki ezeket megválaszolta. Ily módon a kerületi bíróság bizonyítást vett fel, annak ellenére, hogy erre előkészítő ülésen nincs törvényes lehetőség. A büntetőeljárási törvény értelmében a bizonyítás előkészítő ülésen történő felvétele törvénytörő. Az így felvett bizonyítás szükségképpen nem létezőnek tekintendő. Emellett a vallomásmegtagadási jogra való figyelmeztetés és az arra adott terhelti válasz elmaradása és jegyzőkönyvbe nem foglalása esetén a terhelt vallomása bizonyítási eszközként ugyancsak nem vehető figyelembe [Be. 117. § (2) bekezdés 4. mondat].
- [64] Ugyanezen az előkészítő ülésen a kerületi bíróság ügydöntő határozatot hozott, hiszen a büntetőeljárást megszüntető végzés a vádról való döntést jelenti [Be. 257. § (1) bekezdés 2. mondat 1. fordulat]. A büntetőeljárási törvény ez utóbbi határozat meghozatalára a tárgyalás előkészítésének [Be. XII. Fejezet] egész menetében lehetőséget biztosít.
- [65] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. május 26.

. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Horváth Mária s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

Dr. Mészáros Dóra
tanácsjegyző